

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในเรื่องแนวความคิดในทางกฎหมายนั้น จะต้องคิดจากตัวบทมาตรานี้เป็นต้นไป เมื่อมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้น ซึ่งเราจำต้องวินิจฉัยความคิดข้อแรกจะต้องเป็นว่า ได้มีตัวบทกฎหมายในเรื่องนี้บัญญัติไว้อย่างไรบ้าง ตัวบทมาตรานั้น ๆ เราเข้าใจอย่างไร ตัวบทชัดเจนดีแล้วหรือจะต้องตีความ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมายแล้วความคิดในทางกฎหมายต้องเป็นดังต่อไปนี้

ก. ความสำคัญอยู่ที่ตัวบท ถ้อยคำต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในตัวบทนั้นสำคัญยิ่ง เพราะเป็นถ้อยคำต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในตัวบทนั้นสำคัญยิ่ง เพราะเป็นถ้อยคำที่ผู้ร่างกฎหมายเขียนไว้ เพื่อให้ชัดเจนแน่นอนเหมาะสมกับที่จะเป็นตัวบทของประมวลกฎหมาย

ข. องค์ประกอบที่ดี หลักเกณฑ์ที่ดีจะต้องเกิดโดยตรงจากตัวบท ผู้ใช้กฎหมายจะเพิ่มเติม หรือตัดทอนตามใจชอบไม่ได้

ค. ในกรณีที่เป็นช่องว่างแห่งกฎหมาย คือกรณีที่ไม่มีการประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา หากการกระทำนั้นไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นขณะกระทำว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

ง. กฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัด หมายความว่า เมื่อรัฐได้ออกบทบัญญัติที่แจ้งชัดระบุว่าการกระทำหรือการไม่กระทำอย่างไร เป็นความผิดทางอาญาแล้ว ก็คือเฉพาะกรณีนั้น ๆ เท่านั้นที่เป็นความผิด จะไปรวมถึงกรณีอื่น ๆ ด้วยไม่ได้

หลักการตีความโดยเคร่งครัดนี้ หมายความว่า

1. จะนำบทกฎหมายใกล้เคียง (Analogy) มาใช้ให้เป็นผลร้ายมิได้ บทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญาซึ่งกำหนดความผิด หรือบัญญัติโทษไว้จะต้องใช้บังคับตามตัวอักษร จะลงโทษบุคคลเพราะได้กระทำการอันคล้ายคลึงกันกับที่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ไม่ได้

2. จะนำจารีตประเพณีมาใช้ให้เป็นผลร้ายมิได้ แต่ถ้านำจารีตประเพณีมาใช้เพื่อเป็นคุณยอมทำได้

ในบทบัญญัติความผิดอาชญาฐานต่าง ๆ มีสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองเป็นส่วนที่แฝงอยู่ สิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองที่เป็นส่วนที่แฝงอยู่ในบทบัญญัติความผิดฐานต่าง ๆ นี้ไม่ใช่สิ่งที่มีรูปร่างหรือวัตถุ หรือบุคคลซึ่งในเรื่องในทางความคิด ซึ่งเรียกเป็นภาษาไทยว่า "คุณธรรมทางกฎหมาย" (Rechtsgut) ซึ่งกฎหมายอาญาประสงค์คุ้มครองสิทธิของบุคคล ซึ่งได้แก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน เสรีภาพ เหล่านี้เป็นต้น ความผิดอาญาแต่ละฐานประกอบด้วยคุณธรรมทางกฎหมาย การกระทำความผิด ผู้กระทำความผิด และการกระทำเข้าด้วยกัน

การที่กฎหมายอาญา ได้กำหนดบทนิยามของคำว่า "เอกสาร" นั้น ต้องการจำกัดขอบเขตความหมายให้อยู่ในกรอบของกฎหมายที่ต้องการ ซึ่งหากไม่มีบทนิยาม ก็จะไปเข้าใจเป็นภาษาสามัญ ซึ่งหมายถึงตัวหนังสือทำให้แคบเกินไปหาเป็นความมุ่งหมายของกฎหมายไม่ การใช้ถ้อยคำในกฎหมายอาญา ต้องใช้ในบรรดากรณีบทบัญญัติใดแห่งกฎหมาย ตามตัวอักษร หรือความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ๆ ในอันจะส่งผลไปถึงการตีความกฎหมายอาญา ให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรม ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นโจทก์ จำเลย ตำรวจ อัยการ ทนายความ และศาล

ในการบัญญัติกฎหมาย เนื่องจากบทนิยามได้บัญญัติขึ้นไว้เพื่อให้เหมาะสมกับเจตนารมณ์ของกฎหมายแต่ละฉบับ ฉะนั้นโดยปกติจะนำเอาบทนิยามของกฎหมายฉบับหนึ่งไปใช้แก่บทนิยามอีกฉบับหนึ่งไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามความหมายของถ้อยคำตามบทนิยามในประมวลกฎหมายอาญา ยังสามารถนำไปใช้แปลความหมายของถ้อยคำที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น ๆ ด้วย ถ้ากฎหมายฉบับนั้น ๆ มิได้ให้คำนิยามไว้ โดยเฉพาะประมวลกฎหมายอาญา หมวด 2 การใช้กฎหมายอาญา มาตรา 17 ซึ่งบัญญัติว่า "บทบัญญัติในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น"

เอกสารเป็นหลักฐานอันสำคัญยิ่งในทางกฎหมาย ความเชื่อถือและความมั่นคงในทางกฎหมายขึ้นอยู่กับการใช้ได้ และความปลอดภัยแห่งเอกสารคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดเกี่ยวกับเอกสาร จึงไม่ใช่ทรัพย์สิน แต่คือความมั่นคง และความเชื่อถือในการใช้เป็นหลักฐาน

การคุ้มครองของเอกสาร อาจพิจารณาได้ 4 ทาง คือ

1. ความแท้แห่งเอกสาร ซึ่งหมายความว่าขึ้นอยู่กับว่า ผู้ทำเอกสารนั้นเป็นผู้ทำที่แท้จริงหรือไม่
2. ความจริงแห่งเอกสาร กล่าวคือ เนื้อหาถูกต้องหรือไม่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องของเอกสารราชการ
3. การอ้างหรือใช้เอกสาร และ
4. ความปลอดภัยแห่งเอกสาร

ความหมายทางอาญาของคำว่า "เอกสาร" นั้น กฎหมายนิยามไว้ในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 1 (7) ว่า หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งทำให้ปรากฏความหมายด้วยอักษร ตัวเลข พังหรือแผนแบบอย่างอื่นจะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพหรือวิธีอื่นเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น"

จะเห็นได้ว่าความสำคัญ หรือสาระสำคัญของเอกสาร มีอยู่ 4 ประการ คือ

1. เอกสารเป็นสิ่งที่แสดงออกแห่งเจตนา
2. เอกสารเป็นสิ่งที่รูปร่าง
3. เอกสารต้องเป็นสิ่งที่มิเนื้อหาในทางกฎหมาย
4. เอกสารนั้นต้องแสดงถึงผู้ออกหรือทำเอกสารนั้น

"เอกสาร" ตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(7) ปัจจุบันหากกล่าวถึงสาระสำคัญของคำว่า เอกสาร ซึ่งสามารถแยกหลักเกณฑ์เป็นข้อ ๆ ได้ 6 ประการด้วยกัน คือ

1. กระดาษ หรือวัตถุอื่นใด
2. ซึ่งได้ทำให้ปรากฏ
3. ความหมายที่ปรากฏ
4. ด้วยตัวอักษร ตัวเลข พัง หรือแผนแบบอย่างอื่น
5. จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่น
6. อันเป็นหลักฐานแห่งความหมาย

จากหลักเกณฑ์ที่แยกเป็นข้อ ๆ ทั้ง 6 ประการนั้น สิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญของคำว่า "เอกสาร" นั้น ก็คือ ข้อ 2 และข้อ 3 ซึ่งก็คือ "สิ่งซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมาย" กล่าวคือ ต้องมีการกระทำของบุคคลให้ปรากฏความหมายขึ้นบนกระดาษ หรือวัตถุอื่นใดโดยการกระทำของ

มนุษย์ ถ้าเกิดปรากฏความหมายตามธรรมชาติ เช่นไฟไหม้ ดอกไม้ ทำให้เกิดเป็นรูปร่างอย่างหนึ่งอย่างใด หรือเกิดขึ้นโดยสัตว์ที่เหยียบย่ำ เลื่อยคลานที่บังเกิดเป็นรูปร่างเหมือน ตัวเลข ตัวอักษร หรือเกิดจากเครื่องกลทำให้ปรากฏขึ้นโดยอัตโนมัติปรอทแสดงสภาพอากาศเครื่องชั่งตวง เช่น แสดงปริมาณในการเติมน้ำมัน แสดงระยะทางในรถแท็กซี่ นาฬิกาบอกเวลา เครื่องคำนวณ เหล่านี้ไม่ใช่เอกสาร

ปัญหาประการแรก ที่ว่าสัตว์ที่ยังมีชีวิต จะถือได้หรือไม่ว่าเป็น "วัตถุอื่นใด"หรือไม่ เช่นตัวเลข หรืออักษรที่เขียนไว้ให้ปรากฏความหมายบนตัวโค กระบือ ม้า หรืออวัยวะส่วนใดของคนที่ยังมีชีวิตได้ เขียนตัวเลขหรือตัวอักษรให้ปรากฏความหมาย เช่น สักบนแขน ขา ซึ่งสามารถแยกพิจารณาออกเป็น 2 แนวทาง คือ แนวทางแรก การที่จารึกด้วยตัวเลข หรืออักษรที่เขียนไว้ให้ปรากฏความหมายบนตัวโค กระบือ ม้า ซึ่งอาจอนุมานได้ว่าสัตว์เป็นทรพีซึ่งเป็นวัตถุมีชีวิต ซึ่งอาจจะอยู่ในความหมายของคำว่า "วัตถุอื่นใด" ส่วนแนวทางที่สองการที่จารึกตัวเลขหรือตัวอักษรให้ปรากฏความหมายบนอวัยวะส่วนใดของคนที่ยังมีชีวิต เช่นสักบนแขน ขา นั้นหากตีความหมายกว้าง ถือว่าอวัยวะส่วนใดของคนที่ยังมีชีวิตเป็น "วัตถุอื่นใด" ดังนั้นจากผลการวิจัยพบว่า คำว่าวัตถุอื่นใดควรขยายความไปถึงวัตถุที่มีชีวิตโดยเฉพาะสัตว์ได้ด้วย เพราะสัตว์ถือว่าเป็นทรพีซึ่งเป็นวัตถุมีชีวิตอย่างหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับอวัยวะส่วนใดของคนที่ยังมีชีวิตนั้น ถ้าตีความหมายกว้างอยู่ในความหมายของคำว่า "วัตถุอื่นใด" ซึ่งโดยปกติแล้วอวัยวะส่วนใดของคนที่ยังมีชีวิตนั้นไม่ถือว่าเป็นทรพีอันเป็นวัตถุอื่นใด" ได้

ปัญหาประการต่อมา คำว่าการปรากฏเพียงชั่วขณะแล้ว เลือนหายไป เช่น ตัวอักษรในควันในอากาศ แบ่งแนวความเห็นออกเป็น 2 ความเห็น คือ ความเห็นแรกตัวอักษรควันที่ปรากฏในอากาศไม่ใช่เอกสารเพราะไม่ใช่เป็นการทำให้ปรากฏความหมายบนกระดาศหรือวัตถุอื่นใด แม้จะมีข้อความปรากฏในอากาศก็ไม่ถือเป็นเอกสาร แต่มีความเห็นที่สองเห็นว่าตัวอักษรควันบนท้องฟ้า น่าจะถือเป็นเอกสารได้ เพราะการทำให้ปรากฏความหมายนั้น ไม่จำเป็นต้องทำลงบนกระดาศ หรือวัตถุอื่นใดเสมอไป กฎหมายก็ไม่เน้นหนักจุดนี้ แต่ไปเน้นหนักในเรื่องการทำให้ปรากฏความหมายมากกว่า

ปัญหาอีกประการหนึ่ง กล่าวคือการทำให้ปรากฏขึ้น อาจเป็นได้ว่าในขณะที่ทำข้อความยังไม่ปรากฏออกมาในเวลานั้น เช่น การใช้วัตถุเคมีเขียนบนกระดาศ ซึ่งมองด้วยตาเปล่าไม่เห็นต้องแช่น้ำหรือต้องเผาไฟเสียก่อน จึงจะปรากฏเห็นสิ่งที่ขีดเขียนลงไป ถ้าปรากฏความ

หมายก็เป็นเอกสารได้เพียงแต่ว่า ยังซ่อนอยู่เท่านั้น หรือเขียนหนังสือโดยให้หมึกวิทยาศาสตร์มองไม่เห็น จนกว่าจะใช้ความร้อนแสง หรือใช้วัตถุเคมีทาลงไป เช่น ถ่ายรูปไว้ในฟิล์ม ยังไม่ได้ล้าง ก็ถือเป็นการทำให้ปรากฏเป็นเอกสารได้แล้ว เพียงแต่ยังซ่อนอยู่เท่านั้น ปัญหาดังกล่าวนี้จะนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาของคำว่า เอกสารที่เทคโนโลยีได้เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดดังกล่าวแล้ว

ส่วนความหมายที่ปรากฏนั้น ต้องเป็นสื่อแสดงข้อความของบุคคล (human statement) ไม่ว่าจะเป็นข้อเท็จจริง หรือเรื่องสมมุติ ต้องแสดงเหตุการณ์ และแสดงความคิดของบุคคลผู้เป็นเจ้าของเอกสารนั้น กล่าวคือ บุคคลผู้ทำเอกสารขึ้นมาสื่อความคิด ปรากฏความหมายลงบนกระดาษหรือวัตถุ ซึ่งบุคคลที่ได้รับสื่อความคิดจากผู้ทำเอกสารนั้น มีการแบ่งแยกออกเป็น 2 แนว คือ แนวที่หนึ่งความหมายที่ปรากฏต้องแสดงออกซึ่งความคิดของผู้ทำเอกสาร จะเป็นที่เข้าใจหรือไม่ก็ตาม แนวที่สอง สารระสำคัญที่จะทำให้เป็น "เอกสาร" อยู่ที่กระทำที่ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ฯลฯ คือ อ่านได้ใจความ

ในการทราบความหมาย หลักเกณฑ์ของเอกสารนั้น ซึ่งเป็นมาตราหลักซึ่งได้แยกย่อยออกเป็นเอกสารราชการ และเอกสารสิทธิตามมาตรา 1 (8) และ 1 (9) ตามลำดับ การที่เป็นปัญหาสำคัญในการวิเคราะห์แบ่งแยกว่าอะไรเป็นเอกสารราชการ อย่างไรก็ตามเป็นเอกสารสิทธิหรือเป็นทั้งเอกสารสิทธิและเอกสารราชการ รวมตลอดไปถึงเอกสารอื่น ๆ ด้วย เช่น ฟิล์มถ่ายรูป ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ หรือใบสำคัญของใบหุ้นหรือใบหุ้นกู้ ซึ่งต้องทราบแนวคำพิพากษาศาลฎีกา และตัวบทกฎหมาย ประกอบกับความเห็นของนักกฎหมาย ในการชี้ให้เห็นความชัดเจนถึงเอกสารประเภทต่าง ๆ ดังได้ระบุมาย่างสั้น

ส่วนปัญหาความหมายของคำว่า เอกสาร ที่เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องนั้น ซึ่งปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคมเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานอย่างกว้างขวางในแทบทุกแขนงงาน เนื่องจากคอมพิวเตอร์มีความสามารถในการคำนวณ จัดรวบรวมทุกแขนงงาน เนื่องจากคอมพิวเตอร์มีความสามารถในการคำนวณ จัดรวบรวมวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เก็บบันทึกข้อมูล อ่านรับข้อมูล ความสามารถในการต่อรวมกับเครื่องพิมพ์สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้ได้รับการบริการพึงพอใจ และมีการสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์คอมพิวเตอร์เหมาะสำหรับงานที่มีข้อมูลมาก ๆ มีการทำงานซ้ำ และมีการคำนวณที่ยู่ยากซับซ้อน การใช้คอมพิวเตอร์จำลองเหตุการณ์ (Simulation) สามารถทำให้ลดค่าใช้จ่าย เวลาและ

เป็นการเพิ่มทักษะ จากความสามารถดังกล่าวข้างต้นของคอมพิวเตอร์ ทำให้คอมพิวเตอร์ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในประเทศไทยก็เช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่คอมพิวเตอร์ ได้เข้ามามีบทบาทต่อมนุษย่มากขึ้น แต่สิ่งหนึ่งที่ไม่สามารถจะมองข้ามไปได้คือผลกระทบที่เกิดขึ้นในทางกฎหมาย โดยที่ความผิดอาญาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางคอมพิวเตอร์ การปลอมเอกสารทางคอมพิวเตอร์ โดยที่ความผิดอาญาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อาจเกิดขึ้นในวันข้างหน้า ปัญหากฎหมายในเบื้องต้น ก็คือ เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก ดรัมแม่เหล็ก บัตรแม่เหล็ก บัตรเจาะรู เทปกระดาษเจาะรู ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องเก็บข้อมูลที่ใช้กันโดยทั่วไป เป็นวัตถุแห่งการกระทำซึ่งขอบเขตแห่งการวิเคราะห์ก็คือ เป็นเอกสารหรือไม่ จากการวิเคราะห์กฎหมายไทยแล้ว ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคำว่า "เอกสาร" ที่เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องนั้น บางครั้งเป็นเรื่องที่ยากลำบากในการวิเคราะห์ว่าปัญหาเทคโนโลยีที่เข้ามาเกี่ยวข้องในสังคมปัจจุบัน หรือในสมัยที่ทุกคนเรียกกันว่าไฮเทค (Hi-Tech) ที่นักกฎหมาย ซึ่งเคยบัญญัติเอาไว้ในสมัยก่อนมาใช้ในสังคมที่เทคโนโลยีกำลังเริ่มเจริญก้าวหน้าตามลำดับไปเรื่อย ๆ ซึ่งจะมีปัญหาอย่างหนึ่งในเรื่องการตีความถ้อยคำของกฎหมาย ซึ่งหากเป็นเรื่องที่ยังไม่มีข้อพิพาทหรือกรณีคดี ซึ่งยังไม่มีคู่ความนำคดีขึ้นสู่ศาล ในการวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวแล้ว ก็ย่อมเป็นที่ถกเถียงในแวดวงกฎหมาย ตลอดจนการให้เหตุผลทางกฎหมายสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของแต่ละฝ่ายมาสนับสนุนข้อกล่าวอ้างของตน ซึ่งหากมีปัญหาร่องนี้ไปสู่ศาลก็จะต้องรอฟังคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลฎีกาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 1 (7) คำว่า "เอกสาร" ยังมีข้อที่มีความเห็นของนักกฎหมายไม่สามารถลงรอยกัน กล่าวคือต่างมีทัศนะความเห็นเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละท่าน ซึ่งทำให้เกิดความไม่กระจ่างชัด หรือเคลือบคลุมและไม่สามารถก้าวไปครอบคลุมบางสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ ในอันนำไปสู่การตีความถ้อยคำกฎหมายว่ามีความหมายที่ระบุแน่ชัดอย่างไรแน่ ซึ่งจะก่อให้เกิดการแสดงนานาทัศนะของนักกฎหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิไม่สอดคล้องต้องกัน ดังนั้น หากเป็นไปได้การที่ขจัดความไม่แน่ชัด การตีความของกฎหมายของกฎหมายคำว่า "เอกสาร" ตั้งแต่เริ่มแรกย่อมจะส่งผลดี เพราะผู้ใช้กฎหมายไม่ว่าเป็นผู้พิพากษา อัยการ ตำรวจ และทนายความจะได้ใช้กฎหมายให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้อง เพราะกฎหมายมีความชัดเจนพอ

การแก้ไขถ้อยคำกฎหมายให้เกิดความแน่ชัด โดยสามารถทำได้ 2 ทางคือ

1. มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 1 (7) คำว่า "เอกสาร" ให้ระบุชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.1 คำว่า "วัตถุอื่นใด" มีความหมายรวมถึงทรัพย์สินที่สัตว์ที่ยังมีชีวิตจะถือได้หรือไม่ว่าเป็น "วัตถุอื่นใด" เช่น ตัวเลข หรืออักษรที่เขียนไว้ให้ปรากฏความหมายบนตัวโค กระบือ ม้า หรืออวัยวะส่วนใดของคนที่ยังมีชีวิต ได้เขียนตัวเลขหรือตัวอักษรให้ปรากฏความหมาย เช่น สักบนแขน ขา ซึ่งยังหาบทสรุปที่แน่ชัดลงไปยังไม่ได้ ดังนั้น ควรที่จะให้มีการแยกจากคำว่า "วัตถุอื่นใด" โดยอาจบรรจุเพิ่มเติมว่า "รวมทั้งบนผิวของสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าพืช สัตว์ หรือมนุษย์"

1.2 คำว่า "ความหมายที่ปรากฏ" ได้มีนักกฎหมายบางท่านได้แสดงทัศนะ ความเห็นไม่สอดคล้องต้องกัน ซึ่งสามารถแยกออกมาได้ 2 ความเห็น กล่าวคือ ความเห็นแรก เห็นว่าความหมายที่ปรากฏนั้น ต้องแสดงออกซึ่งความคิดของผู้ทำเอกสารจะเป็นที่เข้าใจหรือไม่ก็ตาม และอีกความเห็นที่สองเห็นว่า "ความหมายที่ปรากฏอยู่นั้นต้องกระทำให้อ่านได้ใจความ ถ้าอ่านไม่ได้ใจความแล้ว ไม่ถือว่าเป็น "เอกสาร" ซึ่งหากเป็นไปตามแนวความเห็นแรกจะเหมาะสมกว่า ซึ่งได้กล่าวรายละเอียดในบทที่ 3 แล้วนั้น ดังนั้นการระบุให้ชัดเจนถึงความหมายที่ปรากฏไปในทางหนึ่งทางใดจะตัดปัญหายุ่งยากขึ้นได้ ซึ่งอาจจะเป็นอย่างนี้

"แสดงให้ปรากฏความหมายไม่ว่าบุคคลอื่นจะเข้าใจหรือไม่ก็ตาม"

1.3 คำว่า "หลักฐานแห่งความหมาย" ซึ่งแยกออกมาเป็น 2 ความเห็น กล่าวคือ ความเห็นแรก "หมายถึง จะต้องสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้" ส่วนอีกความเห็นที่สอง "หมายความว่าต้องปรากฏคงทนอยู่ชั่วขณะหนึ่ง" ดังนั้นคำว่า หลักฐานแห่งความหมายน่าจะเปลี่ยนเป็นคำว่า "พยานหลักฐานแห่งความหมายได้" จะเหมาะสมกว่า เป็นการตัดปัญหาการตีความ ถ้อยคำกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้

ดังนั้นหากมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 1(7) เสียใหม่ สามารถทำได้โดยระบุข้อความชัดเจนลงไปเสียใหม่ว่า

"กระดาษหรือวัตถุอื่นใดรวมทั้งบนผิวของสิ่งมีชีวิตไม่ว่าพืช สัตว์ มนุษย์ ซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายไม่ว่าบุคคลอื่นจะเข้าใจหรือไม่ก็ตามด้วยตัวอักษร ตัวเลข ผัง หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ้าสภาพ หรือวิธีอื่น เป็นพยานหลักฐานแห่งความหมายนั้น ได้"

2. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับเอกสารที่เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 โดยให้รวมถึงเทคโนโลยีโดยเฉพาะอุปกรณ์ซอฟต์แวร์หรือเครื่องเก็บข้อมูลช่วยก็อาจทำได้เช่นกันอันมีความเกี่ยวพันในการวิเคราะห์ความหมายว่าเป็น "เอกสาร" ในอันนำสู่การกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น โดยเฉพาะความรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับเอกสาร ในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ที่เกี่ยวข้อง ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 1(7) ให้มีความหมายรวมถึงเทคโนโลยีโดยเฉพาะอุปกรณ์ซอฟต์แวร์หรือเครื่องเก็บข้อมูลช่วยดังกล่าวนี้ โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับมาตรา 287 อนุ 1 ความผิดฐานค้าสิ่งลามก ซึ่งก่อนปี 2525 มีเพียงแต่วัตถุที่กระทำผิดได้แก่ "เอกสาร ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ หรือสิ่งอื่นใดอันลามก" เท่านั้น แต่ต่อมาเทคโนโลยีเจริญขึ้น จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525 โดยเพิ่มเติม "แถบบันทึกเสียงและแถบบันทึกภาพ" ให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน

ดังนั้นปัญหาเกี่ยวกับเอกสารที่เทคโนโลยีเกี่ยวข้องจึงอาจจะบุว่า

"กระดาษหรือวัตถุอื่นใดรวมทั้งบนผิวของสิ่งมีชีวิตไม่ว่าพืช สัตว์ มนุษย์ ซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายไม่ว่าบุคคลอื่นจะเข้าใจหรือไม่ก็ตามด้วยตัวอักษร ตัวเลข พัง หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่นอันเป็นพยานหลักฐานแห่งความหมายนั้นได้ และให้หมายความรวมถึงการบันทึกด้วยเครื่องกล หรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือเครื่องอื่นทำนองเดียวกันบนแผ่นพิมพ์ หรือสิ่งที่สามารถส่งออกมาให้อ่านได้โดยสายตา"

แต่อย่างไรก็ตามหากมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 โดยให้ "หมายความรวมถึงการบันทึกด้วยเครื่องกลหรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องอื่นทำนองเดียวกันบนแผ่นพิมพ์ หรือสิ่งที่สามารถส่งออกมาให้อ่านได้โดยสายตา" แม้ว่าจะมีมาตรา 17 บัญญัติว่า "บทบัญญัติในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น" ซึ่งสามารถนำเอาบทนิยามในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 คำว่า "เอกสาร" ยังสามารถไปใช้แปลความหมายของถ้อยคำได้บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น ๆ ด้วย ตามมาตรา 17 ก็ตาม แต่ก็ไม่น่าจะเหมาะสมเท่าไรนักเพราะการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ เป็นเรื่องที่ละเอียด ซับซ้อน ยุ่งยาก มีข้อปลีกย่อย

มากมาย เกรงว่าหากมีการบังคับให้กฎหมายเกิดขึ้น บทนิยามของคำว่า "เอกสาร" ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมนำไปใช้โดยผ่านมาตรา 17 ไปสู่ในการกระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ จะมีปัญหายุ่งยากและไม่ได้ผลตามมา ทางออกก็คือควรที่จะบัญญัติกฎหมายพิเศษออกมาเป็นเอกเทศ โดยเฉพาะ เพื่อรองรับการกระทำความผิดอาญาทางคอมพิวเตอร์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย